

Vlaams
Parlement

stuk **1407** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 19 december 2011 (2011-2012)

Gedachtewisseling

over het Jaarverslag 2010
van de Vlaamse Toezichtcommissie
voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door de heer Marnic De Meulemeester

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Stefaan Sintobin, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Annick De Ridder;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Lieven Dehandschutter, Willy Segers;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Marc Vanden Bussche, mevrouw Khadija Zamouri;
de heer Steve D'Hulster, mevrouw Fatma Pehlivan;
mevrouw Lies Jans, de heer Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Uiteenzetting door de heer Willem Debeuckelaere	4
1.1. Situering van de Vlaamse Toezichtcommissie	4
1.2. Werking 2010-2011	4
2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	6
3. Antwoorden van de heer Willem Debeuckelaere en de heer Frank Robben...	7
Gebruikte afkortingen	10

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme hield op 6 december 2011 een gedachtewisseling over het Jaarverslag 2010 van de Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door de heer Willem Debeuckelaere, voorzitter van de Vlaamse Toezichtcommissie, en de heer Frank Robben, lid van de Vlaamse Toezichtcommissie.

1. Uiteenzetting door de heer Willem Debeuckelaere

1.1. Situering van de Vlaamse Toezichtcommissie

De heer *Willem Debeuckelaere* zegt dat de Vlaamse Toezichtcommissie, zoals elke privacycommissie in Europa, volgens de Conventie 108 van de Raad van Europa en overeenkomstig de Europese richtlijn ter zake, een instelling is die onafhankelijk moet kunnen opereren en daarom werd ondergebracht bij een parlementaire assemblee. Dat is echter niet de enige reden waarom er ook in Vlaanderen een privacycommissie werd opgericht. Reeds in de ‘Proeve van Grondwet voor Vlaanderen’ van 1996 was het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer opgenomen. Ook het Grondwettelijk Hof heeft duidelijk gesteld dat Vlaanderen als decreetgever in staat moet zijn om privacy vorm en inhoud te geven.

De Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer werd op 6 januari 2010 geïnstalleerd door de voorzitter van het Vlaams Parlement. Het decreet betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer dateert van 18 juli 2008 en is, nadat de toezichtcommissie was samengesteld, van kracht geworden op 1 januari 2010. De Vlaamse Toezichtcommissie bestaat voor de helft uit de Nederlandstalige leden van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de federale privacycommissie.

In dit allereerste jaarverslag wordt een overzicht gegeven van de machtigingen die in de loop van 2010 zijn verstrekt. Tevens is het huishoudelijk reglement opgenomen, evenals het bestuursplan dat voor een periode van vijf jaar is opgemaakt. De kerntaak van de Vlaamse Toezichtcommissie is ervoor te zorgen dat in een administratie, zowel op het Vlaamse niveau als op dat van de provincies en de gemeenten, alle bestuursprocessen waarin persoonsgegevens worden verwerkt, op een veilige en wettelijke manier verlopen, met respect voor de persoonlijke levenssfeer.

1.2. Werking 2010-2011

Bewustmakingsacties

Er zijn diverse bewustmakingsacties opgezet om het bestaan bekend te maken van het decreet, de Vlaamse Toezichtcommissie en de verplichting om de verwerking van persoonsgegevens te machtigen. Zo zijn er in Brussel in december 2010 zeven informatiesessies geweest voor de personeelsleden van de Vlaamse Overheid. In de loop van 2011 werd samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten een ‘Ronde van Vlaanderen’ georganiseerd in de Vlaamse provincies voor afgevaardigden van steden en gemeenten. Er werd deelgenomen aan het ‘V-ICT-OR-debat’ in Mechelen, aan een personeelsdag van de stad Gent en aan de Dag van de informatieveiligheid van de gemeente Nazareth. Waar dat wordt gevraagd, wordt tekst en uitleg gegeven over het bestaan en de werking van de Vlaamse Toezichtcommissie. Bij die bewustmakingsacties is ook de website www.vlaamse-toezichtcommissie.be een belangrijk instrument.

Overzicht dossiers 2010-2011

In 2010 werden geen adviezen uitgebracht rond wetgeving, in 2011 was dat viermaal het geval. Informeel wordt er wel vaker advies uitgebracht. De tweede en wellicht meest belangrijke taak zijn de machtigingen. Een machtiging is een beslissing waarbij een Vlaamse overheidsinstantie wordt gemachtigd tot uitwisseling van persoonsgegevens. In 2010 werden vijf machtigingen verstrekt, in 2011 al 36. Van die 36 machtigingen is een groot aantal aangestuurd door Mobile Mapping, dat in 2010 is geïntroduceerd door het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen en sindsdien ook op vrij grote schaal door andere entiteiten wordt gebruikt. Van die mogelijkheid werd ook gebruik gemaakt om met de verschillende geledingen van de Vlaamse overheid duidelijke afspraken te maken, vooral rond informaticaveiligheid. Zo werden al machtigingen gegeven aan Landbouw en Visserij, aan Onderwijs en Vorming en aan Ruimtelijke Ordening. Voor Onderwijs en Vorming waren er nog maar vier machtigingen, maar voor dit zeer ruime beleidsdomein zullen de komende jaren ongetwijfeld veel adviezen en machtigingen worden geleverd.

Informaticaveiligheid is een zeer belangrijk item. In het E-govdecreet wordt de verplichting opgelegd om een informatieveiligheidsconsulent in dienst te hebben. Daarnaast werd geprobeerd de stromen van persoonsgegevens in kaart te brengen. Uit die grafische voorstelling blijkt dat er vanuit verschillende domeinen doorstroming is naar tal van administraties en instellingen van de Vlaamse overheid, de provincies en de gemeenten. Voor de Mobile Mapping beelden van het AGIV geeft dat een vrij spectaculair beeld, aangezien die op veel plaatsen worden gebruikt.

Verdere werking

Momenteel is er zicht op een 35-tal projecten, in uiteenlopende domeinen als Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Wonen en Onderwijs. Het is ook de bedoeling om volgend jaar meer te mobiliseren. Het streefdoel om de privacy zo goed mogelijk te beschermen, moet immers omgezet worden in de realiteit en dat kan maar via machtigingen en adviezen. Daarvoor zal dan ook zo veel mogelijk worden gemobiliseerd bij de Vlaamse en plaatselijke besturen. Ook het verder in kaart brengen van de gegevensstromen is een belangrijke opdracht voor de commissie. Persoonsgegevens komen immers terecht in tal van gegevensstromen en die worden niet alleen door de overheid gecontroleerd, maar kunnen tal van omwegen maken. Om dat in kaart te kunnen brengen, is een continue opvolging nodig.

In de huidige informatiemaatschappij is een informatieveiligheidsbeleid uiteraard belangrijk. Informatie is niet alleen een belangrijk aspect bij de bescherming van persoonsgegevens, maar is ook waardevol en een economisch goed. Met informatie moet dus correct worden omgegaan, zeker als het om gevoelige gegevens gaat zoals in de gezondheidssector bijvoorbeeld. Ten slotte moet ook toezicht worden georganiseerd. Momenteel is daar echter nog vrijwel niets aan gebeurd. De commissie is op dit vlak vragende partij naar de decreetgever.

Knelpunten

Het E-govdecreet roept een aantal vragen op. Het is van kracht geworden op 1 januari 2010. Vanaf die datum is in principe een machtiging vereist voor alle informatiestromen tussen de geledingen van de Vlaamse overheid, provincies en gemeenten waar persoonsgegevens worden verwerkt. Dat lijkt misschien niet spectaculair, maar zonder die machtiging begeeft men zich in de onwettelijkheid. De Vlaamse Toezichtcommissie vraagt dan ook om een overgangsregeling uit te werken voor de inwerkingtreding van een aantal specifieke

artikelen. Via het voortzetten van de al vermelde bewustmakings- en mobiliseringsacties kunnen de diverse administraties er intussen van worden overtuigd dat een machtiging moet worden aangevraagd. Daarnaast is er ook nood aan verduidelijking van de controlebevoegdheid. Nu moeten er machtigingen worden verleend en kunnen daar voorwaarden aan worden verbonden, maar is er geen mogelijkheid om dat op het terrein te controleren en op te volgen. In de memorie van toelichting bij het decreet wordt duidelijk vermeld dat de controletaak bij de toezichtcommissie berust, maar in het decreet zelf is dat niet als dusdanig opgenomen. Vandaar de vraag aan de decreetgever om te verduidelijken hoe de controle wordt geregeld.

Voorts wordt aangedrongen op een decretale grond voor de diensten van gegevensintegrator CORVE. Vanuit de federale privacycommissie wordt al sinds twee jaar met nadruk gevraagd naar een wettelijke omkadering voor de dienstenintegratoren, dus niet alleen CORVE, maar ook Fedict. Op het terrein is een gegevensintegrator het instrument bij uitstek om ervoor te zorgen dat op een wettelijk correcte en veilige manier wordt omgegaan met persoonsgegevens. Met de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, die inmiddels twintig jaar bestaat, werd in de praktijk bewezen dat op een wettelijk goed onderbouwde manier correct kan worden omgegaan met persoonsgegevens. Op dezelfde manier is tewerk gegaan voor eHealth: ook voor die gevoelige gezondheidsgegevens is voor een wettelijke omkadering gezorgd. De vraag die nu wordt gesteld is niet alleen ingegeven door die twee voorbeelden, maar ook doordat zowel de Grondwet als de Europese regelgeving een parlementaire grondslag opleggen voor de bescherming van de persoonsgegevens.

Een laatste punt is de omvorming van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de federale toezichtcommissie. Het ziet ernaar uit dat de privacycommissie in het toekomstige institutionele landschap zal worden geherstructureerd en dat ook de Vlaamse Toezichtcommissie daar op een of andere manier zal worden ingebed. De Vlaamse decreetgever is overigens vooruitziend gebleken door via artikel 32 van het E-govdecreet de Vlaamse Regering toe te laten om via een besluit de Vlaamse Toezichtcommissie in te schakelen in het nieuwe gemeenschappelijk sectoraal comité.

Besluit

De heer Debeuckelaere beklemtoont dat de Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer in eerste instantie een adviesorgaan is ten dienste van het Vlaams Parlement. De commissie en haar leden staan dan ook ter beschikking om, zowel inzake adviezen als machtigingen, het parlement bij te staan.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

De heer *Marnic De Meulemeester* vindt het positief dat er onder de bevoegdheid van het Vlaams Parlement een onafhankelijke instantie bestaat die zorg draagt voor een veilig, correct en wettelijk verloop van het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer. Het is het eerste jaarverslag van de Vlaamse toezichthouder en mogelijk zal het ook het laatste zijn. De kans bestaat immers dat de Vlaamse toezichthouder opgaat in een confederale privacycommissie. Wat is het standpunt hieromtrent van de heer Debeuckelaere?

De commissie signaleert vier knelpunten. Ze dringt aan op een overgangsregeling voor de gegevensuitwisseling die reeds gebeurde voor de inwerkingtreding van het E-govdecreet. Er zou een voorontwerp van decreet zijn bezorgd aan de minister en op 7 oktober 2010 heeft de commissie de minister gevraagd hierop positief te reageren. Wat is er sindsdien gebeurd en wat is de actuele stand van zaken? Een tweede knelpunt is dat, bij gebrek aan decretale grondslag, CORVE niet kon worden erkend als dienstenintegrator. Is de situatie veranderd sinds de redactie van jaarverslag?

De bevoegdheidsafbakening tussen de Vlaamse commissie en de commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer kan in sommige omstandigheden voor problemen zorgen, maar volgens het jaarverslag worden die problemen opgelost door de goede verstandhouding tussen de beide voorzitters. Dat geeft aan dat het dus niet echt problematisch is, maar klopt dat? Zijn er inderdaad problemen en in welke mate kunnen die worden opgelost? Ten slotte is er de vaststelling dat, hoewel de memorie van toelichting van het E-govdecreet in een controletaak voorziet voor de Vlaamse Toezichtcommissie, die taak decretaal niet is geregeld. Is er een wijziging opgetreden sinds de redactie van het jaarverslag? Het is immers belangrijk dat de controletaak zoveel mogelijk wordt verankerd in een decreet.

Mevrouw *Els Robeyns* merkt op dat de toezichtcommissie erop toeziet dat persoonsgegevens met respect worden behandeld. Controle is inderdaad een zeer belangrijk gegeven. Voor de verankering in een decreet moet de decreetgever instaan, maar hoe gebeurt in afwachting daarvan de controle dan? Ook de adviesbevoegdheid van de commissie is belangrijk. Op wiens verzoek werden de in 2011 al uitgebrachte adviezen verleend?

3. Antwoorden van de heer Willem Debeuckelaere en de heer Frank Robben

De heer *Willem Debeuckelaere* zegt dat het aan de politieke wereld toekomt om te beslissen over de institutionele evolutie. Zowel in de federale privacycommissie als in de Vlaamse Toezichtcommissie wordt echter vastgesteld dat het niet gemakkelijk is om na te gaan wie waarvoor precies bevoegd is. Het werken met persoonsgegevens houdt immers niet op aan lands- of institutionele grenzen. Gegevens lopen nogal eens door elkaar. De sociale zekerheid is daar een frappant voorbeeld van en zal dat nog meer worden als er in het raam van de staatshervorming onderdelen zullen verschuiven naar de gemeenschappen.

Tot nog toe konden de problemen rond de bevoegdheidsafbakening vrij goed worden opgelost. Dat is te danken aan geregeld overleg en allicht ook aan het feit dat de Vlaamse decreetgever zo wijs is geweest om voor de samenstelling van de Vlaamse Toezichtcommissie ook een beroep te doen op leden van de federale privacycommissie. Daardoor bestaat er zowat een constante dialoog en een soort van personele unie. Er is inmiddels al wat praktijkervaring opgedaan met sociale zekerheid en ook met gezondheid, deels een federale bevoegdheid maar deels ook een gemeenschapsbevoegdheid. Er bestaat een sectoraal comité dat zowel voor sociale zekerheid als voor gezondheid bevoegd is en dat blijkt toch degelijk te werken. Er zou dus moeten worden gestreefd naar een soort van privacycommissie die niet alleen meer wordt aangestuurd door het Federale Parlement, maar door de diverse parlementaire assemblees.

De heer *Frank Robben*, lid van de Vlaamse Toezichtcommissie en administrateur-generaal van de KSZ, merkt op dat zowel burgers als ondernemingen met diverse gegevensinzamelingen worden geconfronteerd. Vaak gaat het om dezelfde gegevens voor federale, Vlaamse of gemeentelijke doelstellingen. Een dienstenintegrator moet ervoor zorgen dat de diverse gegevens maar eenmaal worden bewaard en dat andere bestuursinstanties die de gegevens nodig hebben, daarvoor niet opnieuw moeten aankloppen bij de burger of onderneming, maar bij de betrokken overheidsinstelling. De multifunctionele aangifte blijkt een enorme besparing inzake arbeidstijd op te leveren. Het Planbureau raamt dat op een miljard euro per jaar aan vermindering van administratieve lasten voor de bedrijven, omdat de loongegevens maar eenmaal worden ingezameld. Destijds werd met één sectoraal comité begonnen. Inmiddels is, afhankelijk van waar de gegevens vertrekken, een verschillend sectoraal comité of commissie bevoegd. Als er heen en weer verkeer is, is het vaak zo dat voor dezelfde stroom ook nog twee comités bevoegd zijn. Bij activering van werklozen bijvoorbeeld is dat voor de stroom van de VDAB naar de RVA de Vlaamse

Toezichtcommissie en voor de stroom in omgekeerde richting het Sectoraal Comité Sociale Zekerheid. Een dergelijke situatie is niet efficiënt en voor niemand goed. Het voordeel van een nieuwe gemeenschappelijke instantie zou vooral zijn dat de deelcomités onder één koepel ressorteren, zodat gemakkelijk afspraken kunnen worden gemaakt over de behandeling.

Het is belangrijk dat er een wettelijke basis is voor elke dienstenintegrator. Als vanuit de KSZ iets wordt doorgegeven aan een Vlaamse instelling via CORVE, dan vraagt het federale toezichtcomité naar de garantie dat de gegevens alleen worden doorgegeven voor de personen die bij de Vlaamse instellingen een dossier hebben. In dergelijk geval moet er dus een filtering gebeuren. Als dat niet geregeld is, heeft het toezichtcomité de neiging om die filtering aan de Kruispuntbank over te laten, wat dan eigenlijk afbreuk doet aan de functie van dienstenintegrator van CORVE. Er is wederzijds vertrouwen nodig en dus is het goed dat er in de regelgeving een aantal basisprincipes zijn opgenomen. De spreker leidt ook het eHealth-platform en heeft Fedict mee opgestart. De ervaring leert dat niet alles in een decreet kan worden geregeld en dat af en toe ook een beroep moet worden gedaan op het gezond verstand. Bovendien zijn er soms ook evoluties. De OCMW's bijvoorbeeld zitten momenteel achter de Kruispuntbank, maar het is niet uitgesloten dat er een grotere integratie komt tussen gemeenten en OCMW's, wat ertoe kan leiden dat de dienstenintegratoren op een gegeven moment afspraken moeten gaan maken. Een overkoepelende instantie zou dus een goede zaak zijn.

De sectorcomités, die maandelijks vergaderen, zijn er gekomen vanuit de vaststelling dat het voor een beoordeling altijd efficiënter is om over een mix te beschikken van specialisten in privacybescherming en mensen die vertrouwd zijn met het domein. Zo kan bijvoorbeeld de vraag of het voor een kinderbijslagfonds relevant is om te weten of iemand langdurig werkloos is, maar worden beantwoord door iemand die de reglementering inzake de sociale zekerheid terdege kent.

De heer *Willem Debeuckelaere* vult aan dat aan een hervorming wordt gewerkt van de Europese E-privacyrichtlijn. Daar wordt een schuchtere poging gedaan om een soort van Europese privacycommissie op te richten. Een aantal problemen, bijvoorbeeld Street View van Google, overstijgen immers de grenzen van de afzonderlijk lidstaten en moeten op het Europese niveau worden geregeld. Wat de vraag betreft over de decretale grondslag voor CORVE: er is inderdaad intussen iets veranderd. De privacycommissie is om advies gevraagd over een voorontwerp van decreet. Dat advies was negatief, maar inmiddels zou zowat de eindfase zijn bereikt van de besprekingen in IKW's en zou een oplossing in zicht zijn.

Inzake de controle is er nog niets veranderd. Het Vlaams Parlement zal daar als decreetgever een lijn in moeten trekken. De Vlaamse Toezichtcommissie pleit er alvast voor om zelf over een deel van de controlebevoegdheid te kunnen beschikken, bij voorkeur in samenwerking met de federale privacycommissie of in het kader van de toekomstige overkoepelende privacycommissie. Het gaat immers meestal om verschillende stromen waarbij verschillende instanties betrokken zijn, maar er is uiteraard toezicht nodig. Momenteel verloopt de controle via opvolging door het secretariaat van de Vlaamse Toezichtcommissie en gebeurt dat vooral voor de voorwaarden die werden opgelegd. Bij de controle wordt een soepele en pragmatische opstelling nagestreefd, maar zonder stok achter de deur is controle uitoefenen niet gemakkelijk. In principe zouden de strafrechtelijke bepalingen van de federale privacywet kunnen worden ingeroepen, maar dat kan maar in het uiterste geval. Het zou goed zijn dat via het decreet aan de Vlaamse Toezichtcommissie een controlebevoegdheid wordt verleend.

Wat tot slot de vragen naar adviezen betreft, zegt de heer Debeuckelaere dat er tweemaal een vraag om advies is geweest van het kabinet van de Vlaamse minister-president, in verband met het CRAB-besluit en een wijziging van het CRAB-decreet. Voorts was er een vraag van de leidend ambtenaar van het agentschap Wonen-Vlaanderen over het besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van de huurpremie.

Annick DE RIDDER,
voorzitter

Marnic DE MEULEMEESTER,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGIV	Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen
CORVE	Coördinatiecel Vlaams e-government
CRAB	Centraal Referentieadressenbestand
Fedict	Federale Overheidsdienst Informatie- en Communicatietechnologie
IKW	interkabinettenwerkgroep
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
V-ICT-OR	Vlaamse ICT Organisatie